

2 Korin

Pas yimbu Por ai Korinihündambo sürü papimarandi

1 ¹Karihasihandüri, wandaſi mami, ro Por-anahi sapo God ai
wambo moani ahanti yifiri sün̄gu Sisas Kraisindi hoaſi semindı ho
rambohunda kafoare hiniŋgi-mareandırı. Ro asu sihefi wandaſi Timoti-
dibo Godindi nendi se Korin ŋgoafihü amarei-anei, asu muŋguambo
Akaia hifambe amarei rananei, siheimbo muŋguambo pas nda sürü
papırıho koararıhehoandi. ²Sihefi Ape God asu Adükari Sisas Krais ai
siheimbo moani hipoambo-ndineandürühı ŋgusüfoambe afurife kifeimbi
hohoanimo mbisabinandür-amboane.

Godimbo Por ai hihifimarüri

³Awi sihiri Adükari Sisas Kraisindi God asu Ape ranahambo aboed-
ani mbisefimboane. Ai hipoambo-reandeimbı Ape-ani asu ŋgusüfoambe
afurife kifeimbi hohoanimo muŋgu ra sai-randeimbı God-ani. ⁴Aiani
yihofimbo-so nine tiŋirifo afındı tüküfeyoani ŋgusüfoambe afure
küreamuni arandı. Rananimbo asu ro mandıho nindou bıdifiri
aheimbo sowahi tiŋirifo tükefeyondüri ranaheimbo hohoanimondehühi
ŋgusüfoambe afurindıho kündihoa-ndürimboyehı sapo ro yihoeħiħoari
Godindi-mayo ŋgusüfoambe afurife kife hohoanimo sahoaminde
hohoambo nahurai wambo. ⁵Kraisimbo sowahi tiŋirifo afındı
tüküfeyoani semündü marandi asu ranane ro-amboani sahoaminde
arihoandi. Rahurai-ane Kraisindi ŋgusüfoambe afurife kifimbi
hohoanimo afındı ranai yihoeħimbo-so tüküfeyomuna sahoamünde
arihoandi. ⁶Asu yihoeħimbo-so tiŋirifo afındı tükündifeyoani ro
siheimbo hohoanimondemboyehı sihei ŋgusüfoambe afurife kifemboane,
asu rananimbo God ai siheimbo aboedambo-ndeandürumbui. ॥ga asu

God ai yihoehi ngsusüfoambe afurifembü hohoanimo kürareamuni ana, asu sihei ngsusüfoambe afurifendürimbo kameihane. Raninambo ro tiñirifo masahoamindehi nahurai se moanane sei hehi niginindi animboei hei ana, God ai sihei ngsusüfoambe hohoanimo afure küre arandi. ⁷Ro siheimboya se niginindi mbini boadeia se hohoa anihondümbo-rihorühanehi. Ranimbo-hündambo ro rariho fifirihoamboanehi, se ro-babidi tiñirifo sahümündiani asu se-amboani ngsusüfoambe afurife kifimbi hohoanimo ra ro asahoamindehi nou ndahümündimboyei.

⁸Tiñirifombü moatükuni Esia hifambe wambo tüküme fendırı ranahamboanahi ro wandafı mami siheimbo hoafindahandüra se ranahambo fifirimbırıhında saheheamboanahi. Ranühi wambo tiñirifo afındı hamındı tüküfendırıhiyo asu wandi niginindi ningombo ratüpuri hohoanimo ra munguna hifinamareandırı. Raniyahı asu ro nığıri yanğırı aboedi nimboahi sahehea hoanimomayahı. ⁹Raniyahı asu ro hohoanimoyahani wandi fiambe tiñirifo afındı tüküme feyowa yifindamboyafi masahi sapo nindou kot hifandi-randeimbi ai hoafiyuhuya, se yifindamboyafi, ehu nahuraiyo tüküme feyondırı. Nga asu rani-moatükuni yihoefimbo tükimefeyo ra yihoefi fimbı hohoanimokoate-ndehühi, ro God yifihündi botire-randeimbi-mayu ranahambo yanğıri-animbo hohoanimo-ndefomboane. ¹⁰⁻¹¹Rani-moatükuni moaruwai ranai yihoefimbo hifokoe fenumimbo mayoyosi, nga asu God ai yihoefimbo ranambe ahindi aboedambo-mareamuni. Mande ai-animbo süngunambo aboedambo-ndeamunimbui. Asu se yihoefimbo farıhehimunühi Godimbo didibafayahündö ana, ro ahambo niginindi anihondümbo-rihurühi sefiya, “Ai yihoefimbo aboedambo-ndeamuni ngu,” asefi. Rananimbo hohoanimo-yahümünühi amboani asu Godimbo hihifi-mbirihor-amboane ai yihoefimbo afarihemuni ranimbohunda. Ai nindou afindiyei didibafife süngu yihoefimbo hipoamboreamunühi mafarihemuni.

Por ai hohoanimo ngorü-süngumareandi

¹²Ndani-moatükuni ndanahamboanahi ro hihifi-hihifiya arihandı: Wandı hohoanimoambe yare hoafimeyondırı ro Godindi-mayo sürühoeimbi hohoanimo hohoanimoya marihandı. Hifi ndanihündambo nindou-yafe fifirifenambo wambo moai rani hohoanimo ranai rareandırı tüküfe yondırı, nga wani. Nga Godindi hipoambofe hohoanimo ranai wambo ramareandırı asu ro nindou-yei mbusümo mbumundi hohoanimo rani-süngu yanğırı mahahabodihi. Siheimbo-poanimbo ro yahurai ramarihe andüri hahi. ¹³⁻¹⁴Ro siheimbo pas sürü papirihı arihoandi ra se hoeindihi mbundihü hoafi ra fifirindihimboyei. Hapoana hoafi ra se akidou yanğırı fifirihindi. Nga se ro hoafayehı nda munguambo fifirindihindühi hohoanimombeysi-amboane sehehoamboanehi.

Ranimbo Adükari ai kosimbo si ra tüküfeyoambe-animbo ro siheimbo hihifi-hihifinda-hoandürimboyehi mare yahurai-animbo se yihoehimbo hihifi-hihifinda-hümunimboyei.

¹⁵⁻¹⁶ Ro rarihe hohoanimoyahiya, ai wandi hohoanimo wudipoapondihi fífirindihindi sahehea horombo ro siheimbo sowana sifomboanahi masahi. Ro Masedonia hifinambo hafohü kosohü siheimbo hoeifendürimbo asahi, asu se wambo Sudia hifinambo hombo mbifari-hehindiramboane saheheamboyahi hohoanimomayah. Rananimbo se wambo yimbumbo hoeindihindirühi hihifi-hihifimbeyei-amboane masahi. ¹⁷ Horombo ro siheimbo yimbumbo hoeifendüri horombo hoafirihe masiheheandiyosi, ñga wani. Ñga ro wandi hohoanimo ñgorü-süngumarîheandi. Ro yimbu hohoanimo-yaheimbi-mbayahiy. Ro hifí ndanihündambo nindou nou moai mami simboani wandi horombo hoafirihe masiheheandí ranahambo yini sa asu wani sa rihandi, ñga wani.

¹⁸ Sihiri Godimbo anihondümbo-arihuri nou asu se wandi hoafi amboa anihondümbo-ndihimboyei. Muñguambo hoafi ro siheimbo asahandüri ra yini ranane asu wani ranane ra ai wani. ¹⁹ Ro Sairas, Timoti-babidi siheimbo Godindi Nimori Sisas Krais ranahambo hoafimehundüri, aiana yini yahu, wani yahu-randeimbiyupoani. Ñga mami hohoanimo yañgirani hohoanimoyu arandi. ²⁰ Ñga asu Godindi horombo hoafi afindi ra yañgoromboane, ñga ranane asu Sisas Kraisindi süngu-ane horombo hoafi muñgu ra anihondümbo tüküfe arandi. Ranane asu sihiri Godindi hoafi himboriyefühi asu Sisas Kraisindi süngu hoafiyefühi, "Anihond-ane," asefi God ai adükar-ani hoafimbohunda. ²¹ God aiani yihoeftimbo sebabidimbo ñginindi kikihiramündümuna asu sihiri Krais-babidi ñginindi animboefi. Asu ai siheftimbo ahanti ratüpürimbo amboani kafoare hiningimareamun-anefi. ²² Aiyu ai ahantihoari siheftimbo diboniyumuni hiningireamuni haya asu ai Yifiafi Aboedi ra sihefti hohoanimoambe hiningimareandi. Yifiafi Aboedi ranana sapo God ai siheftimbo aboedambo-femunimboayo ranahambo nafuimbo-hündamboane.

Por ai moai aheimbo sowana asükai hu

²³ Ñga ro anihondümbo hoafi hoafayah nda God ai anihond-ane mbüsü ñginindamündümbei. Ñga ro siheimbo didi tijirifo afindi segudüripoani saheheamboyahi asu ro hombo hoafimayah sihei ñgoafi Korininambo astükai sinikoate-mayah. ²⁴ Sihei anihondümbofe ranana ro hifandi-handürühayahipoani, ñga wani. Sihei anihondümbofe hohoanimo ranamboanei se-amboani sihehoari ñginindi kikihirihümündi animboei. Rananehi asu ro sihei hihifi-hihifi hohoanimo ra botifembohunda sebabidimbo ratüpuriye arihoandi.

2 ¹Ranimboyahi ro moani wandi hohoanimonambo yangiriya, awi ro ñgiri aheimbo sowana gadì asükainda ñginindifimbì hoafindahandürani,

afindi hohoanimondei sahehea hohoanimomayahı. ² Asu ro sühühihi siheimbo ŋgusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo mbasahandüri-mbonana, asu nindou mami ai ŋgiri wambo hihifi-hihifimbohunda farihendiri. ɻga se yangir-anei wambo hihifi-hihifi moatükuni randihinda hihifi-hihifayahı. ³ Seana wambo hihifi-hihifiyahündiri-rühündeimbi nindou-anei. Ranimboanahi asu ro siheimbo sowana sini siheimbo ŋgusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo ra segodürimbo moei asahi. Ranimbo-hündamboyahı ro horombo siheimbo pas sürü papırıhi koamariheheandi. Ro nini-moatükunimboyo hihifi-hihifayahı ana, asu se-amboani ro-babidi ranahambo hihifi-hihifiyeihanei. Rani moatükunimbo siheimbo munjuambo anihondümbo-riheandürimboanahi. ⁴ Horombo siheimbo pas sürü papırıhi koariheheandi simboani ana wandi ŋgusüfoambe tñjirifo afindi nimariwohüyo asu astübüsümbi hohoanimo ranai tüküfihıyo ro aranimbo-aranimboya wakimariheandi. Se tñjirifombü hohoanimo-mbeyeia sahehea pas ra sürü papırıhambo-yahipoani. ɻga se wambo ro siheimbo hohoanimo afindi hohoanimo-arihändüri ra fifirimbirihinda saheheamboyahı parihe koamariheheandi.

Nindou ai siheimbo moaruwaimbo-mareändüri ranahambo amboawi mbisei-amboane

⁵ Nindou ai ŋgusüfoambe afindi kifimbi hohoanimo wambo yangiriyopoani masendiri, ɻga siheimbo munjuamboyu masagadüri. Ro rani moatükunimbo afindi hoafimbo moeisahi, ɻga ranimboanahi moanı bidifiri yangiri hoafayahı. ⁶ Nindou ranahambo nindou afindi se tñjirifombü ratüpuri masahündöra awi rühü safı ahambo hiningindihori. ⁷ ɻga awi se ahandı hohoanimo moaruwai ranahambo amboawi sahündowohü asu ŋgusüfoambe afurife kifimbi hohoanimo ndahündö. ɻga asu ŋgusüfoambe afindi hamindı kifimbi hohoanimo ai ahambo munguna moaruwaimbo-nderimboe. ⁸ Ranimboane ro siheimbo hoafi nda hoafehandüri, se ahambo sihei-mayo hipoambofe ra nafuindahündöan-animbo ai fifiri-mbireandamboane. ⁹ Ro horombo pas sürü papırıhi koamari-heheändüri moanı siheimbo refe hoeife-ndürimbohunda. Wandi-mayo hoafi se süngurihündühi munju moatükuni ra rarihi mbarihiündiyo wanimbaiyo? ɻga se ahambo tñjirifo masahündö. ¹⁰ Asu se nindou düdi ai siheimbo moaruwai hohoanimoayündüri ranahambo amboawi asei ana, asu ro-amboani ahambo amboawi mbisahandomboyahı. Moaruwai hohoanimo engoro ana, ranahambo ro amboawi asahi ana, Kraisindi himboahü siheimbo fehefe-ndürimbohunda amboawi sahühanahi. ¹¹ Satan ai sihefimbo tikai hoafindimuni-mbui sahehea ramariheandı ra. Ahandi dibohindı hohoanimo ra sapo sihiri fifirihumboanefi.

Troas ŋgoafihü Por ai tñjirifo afindi masemündü

¹² Ro siheimbo hiningiriheiri hehea Troas ŋgoafihü Godindi hoafi hoafombohunda tükuyaheändühi hoeiriheandane asu Adükari ai wambo

ranihü ratüpürimbohunda aboedi hohoanimo nafuimayundiri. ¹³ Ngaga ro sihefi wandafi Taitus ranihü hoefikoate-yahühi asu ŋusüfo afindi kuriheandühi afindi hohoanimomayahı. Raniyahı asu ro nindou ranihü amarei aheimbo hihifiriharü hiniŋgirihearü hehea, asu ro Masedonia hifinambo mahahi, ngaga siheimbo sowana moai asükai sühühi.

Kraisindi ŋginindinambo ro ŋgasündi-hurimboaneſi

¹⁴ Ngaga Godimbo hihifindi-hurimboane nimboe sapo aiani Krais-babidi nimboefani munjuambo si aho ra sihefimbo aboedi nafi semündümuni huhü asu nine-moatükuni ranai sihefimbo moaruwaimbo-femunimbo aho ra ŋgasündihü aboedühi tükehundi. Yihoeſi ratüpuri ranahamboani God ai hoafiyuani asu nindou ai Krais ranahambo fifirarihori. Kraisimbo fifirife ranana aparümbi fisiŋjarü yangori wakareandi nahurai-ane.

¹⁵ Sihiri amboani aparümbi fisiŋjarü Kraisindi-mayo Godindi aboedi sesi mandife fondi waminindi aboedi tüküfe hafo arandi tüküfe haya God sowana aho nahurai-aneſi. Fisiŋjarü ranane nindou Godindi hoafi süŋgurihindeimb-ayeı asu ahanti hoafi süŋgufekoate-ayeı ahei mbusümo yangorü wakareandi. ¹⁶ Nindou didiyei Godindi hoafi himborikoate animboei aheimbo ana yiſi fisiŋjiri nahurai-ane. Sapo fisiŋjarü ranai-ane aheimbo hifokoarearü arandi. Ngaga asu nindou Godindi hoafi süŋgurihindeimb-ayeı aheimbo ana fisiŋjarü ranai yangiri niŋgombo sagadüri arandi. Nindou munjuambo aiana ŋgiri aheihoari Godindi ratüpuri ra randihindi. ¹⁷ Ngaga se fifirihimboanei, roana nindou afindi ai homo Godindi hoafi hoafiyomondühi kaki sowandümo arundi nahurai nindou-yeſipoani. Ngaga God ai yihoefimbo ratüpuri ra masemuna asu ro moai ahanti ratüpuri ranahambo tikai hoafiyefi rihundi. Ngaga roana Krais-babidi hohoanimo mami süŋguri-hundühanefi asu Godindi himboarühi hoafi ra mbumundi süŋgu yangiri hoafiyefi arihu hefi.

Simbori hoafi femindi sihefembo ratüpuriyomo-rundeimbı nindou

3 ¹ Ro Godindi ratüpuriyefi-rihundeimb-aneſi maseſi ra awi asükai yihoefihoari yihoefi fimbo boriyefihümbo se yihoefimbo aboed-anemo mbiseiya ſefimbo mbaiyefiyo? Asu awi ro nindou bidifiri nou ai pas sürü papirihü-ndeimbihündi siheimbo saiyoani asu se yihoefimbo aboed-anemo yahombohunda mbayefiyo? Asu se yihoefimbo farihefe-munimbohunda pas yahurai sürü papimboyō? Ngaga wani. ² Seanei yihoehimbo nindou munju aboed-anafani yahomunimbohunda pas nahurai-ayeı. Pas ranahambo sürü papimarihündi ranana sihei ŋusüfoambe-ane amaro. Munjuambo nindou ranai pas ranahambo fifirihı hehi asu ai hoeiferambo-hündamboane. ³ Rani-moatükuni ra dibohindiyopoani, ngaga ai yahurai-ane. Krais ahandohoari randi pas ra sürü papira mbura yihoefi süŋgu koamarihendi. Pas ra moai

peninambo sürü papirandi, ḥga God yaŋgiri koadürümbo nüŋgu-randeimbı ranahandi Yifiafinambo sürü papımarandi. Asu moai God horombo ramareandi nou nimoeifihi sürü papirandi, ḥga nindou-yei hohoanimoambeahyo sürü papımarandi.

⁴Ro rani hoafi hoafayehi ra sapo Kraisindi sün̄gu ro Godimbo anihondümbo-marihori. ⁵Asu ḥgiri yihoefihoari yaŋgiri ana rani ratüpuri ra randihundi, ḥga ranimboane asu ro ḥgiri hoafindefühuya, yihoefihoari rihundi rani ratüpuri ra ramarihundi mbisefi. Ḫga Godindi ḥginindi sahumindefi hohumboanefi ratüpuriyefi arihundi. ⁶God ai ahandihoarı yihoefimbo se randumboemo mehuwa, asu ro simborı hoafi femindi sihefe ratüpuri rani nindoumboyahu animboeffi. Ratüpuri ranana horombo sürü papiru sihoemombo-yomopoani. Ḫga Yifiafi Aboedindi ḥginindinamboy o sürü papıra masihendi. Ahinümbi hohoanimo sürü papiru masihoemo rani-sün̄gu ana nindou ai yifiyei arihundi, ḥga Yifiafi Aboedi ana nindoumbo gedühi yangiri ningombo sendühane.

⁷God ai ahinümbi hohoanimo ra nimoeifihi sürü papımarandi. Ḫga asu raniyo rani-moatükuni ra Godindi-mayo himboamupuimbo-randeimbı rani bitapire tükümfeyeo. Raniyo asu Mosesindi ḥgsümboarı ranai himboamupuimbo-maranda asu Israerihundi ai ahandi ḥgsümborı ra ḥgiri ndondihoeindihindi. Ḫga asu sün̄guna homboyo rani-moatükuni ranai afurimarihoayo. ⁸Ranimboane Yifiafi Aboedindi ratüpuri ra ahinümbi hohoanimo ranahambo ḥgasünde haya himboamupuimbo-randeimb-an. ⁹Ahinümbi hohoanimondı ratüpuri ranana nindoumbo papi-hoafimboane, ḥga asu Godindi-mayo himboamupuimbo-randeimbı si rani-dıbo mengoro. Rani hohoanimo rani-sün̄guyu nindou ai yifiyei arihundi. Ḫga asu nindoumbo Godindi himboahü mbumundi tüküfembo ratüpuri himboamupuimbo-randeimbı si rani-dıbo engoro ra ḥgasünde amboane. ¹⁰Anihond-an, horombodidi ratüpuri ranahandi himboamupuimbo-randeimbı si adükarimayosi, ḥga ndeara dikirifemboane. Nimboe sapo hapoana aboedi hoafındı ratüpüründı himboamupuimbo-randeimbı si adükari hamind-an. ¹¹Ahinümbi hohoanimondı ratüpuri himboamupuimbo-randeimbı si kameihı tükümfeyosi, ḥga moai gedühi yangoro. Ḫga aboedi hoafındı ratüpuri koadürümbo-koadürümbo yagodomboe ranimboane asu ahandi himboamupuimbo-randeimbı si ra adükari hamindi-mbeyowamboane.

¹²Aboedi hoafındı ratüpuri ranana ḥgiri munjundo ranahambo ro anihondümbo-rihu hohu animboeffi. Ranimboane asu ro yihimbokoate ranahambo hoafiyefi arihundi. ¹³Roana Moses yare marandı nou moai yarihu rihundi. Aiyu ahandi ḥgsümboarı ra hoearinambo gabudimareandi. Rananimbo Israerihundi ai sapo himboamupuimbo-randeimbı si ra ahandi ḥgsümboarambe tükümfeyeo ra ḥgiri hoeindihinda afurinde gado. ¹⁴Ḫga asu ahei hohoanimo ra moai

hoeireändüri. Raniyei asu ai horombodidi hoafi femindi sihefe ra hoeirihindühi asu ahei ḥgusüfoambe gabudifoareändüri haya ho-hombo haponda tükefeyo. Ai moai rani-moatükuni ra raguanambo-rihindi, ḥga wani. Krais mami ranahandi süjgunambo yaŋgir-animbo God ai hoeari ḥgusüfoambe gabudareändi ra raguanambo-ndeambui. ¹⁵ Horombo peyo haya ho-hombo hapondan-amboani ai Mosesindi hoafi hoeirühi marühi hei ra hoeari ranai ahei hohoanimo ranahambo gabudimareändüra asu hoafi nimindi ra moai fifirihindi. ¹⁶ ḥga nindou ai Adükari sowanambo hihirıyahi ahei ana, hoeari ra Adükari ai raguanambo-ndeambui. ¹⁷ Adükari ndanai ana Yifiaf-ani. ḥga asu Adükarindi Yifiafi ranai nindou ranahandi fiambe amarondo ana, asu nindou ranai moani aboedambo-ndüfimbui. ¹⁸ Munjuambo sihiri ana moai sihefimbo nini-moatükuni ai ḥgusüboarı gabudeamuni. Ranane asu Adükarindi-mayo himboamupuimbo-randeimbi si ranai sihefimbo tapara-mindimunühi asu sihiri hoehimbo nou nindou ranahei fihi hefi taparihu-mindefimbo nou-ayefi. Rananefi munjuambo si aho ra himboamupuimbo-randeimbi si ranai adükari tüküfe howohü sihefimbo ḥgorü-süngureamuni hoani sihiri Adükari anüngu nou nimboefi arihundi. Adükari sihefi ranai Yifiafi wamboani ai rasüngure arandi.

**Kraisindi hoafi sowandumo homo-rundeimbi ai
hifina nafümbi hipiri nahurai-anemo**

4 ¹Sapo God ai yihoefimbo hipoambo-reamuni hayambo-wamboyu ratüpuri ra masemuni ro refembohunda, ranimboane asu ro moai yiboaruko-yiboaruko-yahundühi ambe sefi hiniŋgirihundi, ḥga wani. ²Ranimbo-hündamboyefi asu ro amoanıŋgüm̄bi ratüpuri dibo enjoro nindou ai yaru marundi ra daboadanambo-marihundi. Roana moai tikai hoafi hohoanimo süngurihu hefi rihundi asu moai Godindi hoafi ra ḥgorü-süngurihu rihundi, ḥga wani. ḥga roana nindou ranai yihoefi ratüpuri Godindi himboahü ra hoeirihindühi ahei hohoanimoambe ratüpuri ranahambo aboed-ane mbiseiya sefimboanefi asu hoafi hondü ra weindahi hefi hoafiyefi arihundi. ³Godindi hoafi ro hoafiyefi arihundi ranai dibo enjoro ana, sapo nindou ahanti hoafi himborikoateyei heimbo awarihefemboayeи aheimbo-anendüri. ⁴Nindou ranai ana hoafi ranahambo moai anihondümbo-rihindi, sapo ahei hohoanimoambe nimbi amaro hifi ndanihündambo tikai god nüŋgumbü Satan ai gabudi-foareändüri hayambo wambo. Rananei asu ai Krais sapo Godindi sisami hondü nahurai aiyu ranahandi aboedi hoafindi himboamupuimbo-randeimbi si ra moai hoeirihori rihundi. ⁵Ro bokarariheheandi ra moai yihoefi fimbo hoafiyefi rihundi, ḥga wani. ḥga Krais ai Adükar-ani sefi hoahumboanefi asu ro ahanti sünguyu

sihei ratüpuriyefi rihundeimbı animboefi ranahambo hoafiyefi arihundi. ⁶Sapo God hifi sünü nafirandambe ai hoafiyuhü yahuya, “Nimbi yare nimaroambe si ranai simbeyo-wamboane,” mehu. Asu God mami ranani sihefi hohoanimoambe si ramareanda afindi hamindi tükümefeyo asu sihefi ŋgusüfoambe ranai aboedi si nahurai engoro. Ro si ranahambo fifirihumboanefi apo Godindı himboamupuimbo-randeimbı si Sisas Kraisindi ŋgusüimboarambe apeniŋgo ranahambo.

⁷Ngag roana apo aboedi hoafi ŋginindi napo nahurai hifina nafümbi hipirambe afroero nahurai-anefi. Rani-moatükuni ra nindou ai yarihi fifirihindühi ndani-moatükuni ŋginindi afındı nda Godindı-mayoane, ŋga asu yihoefi-mayopoani mbisei-yambohündamboane ra. ⁸Yihoefimbo afındı tiŋirifo ranai moaruwaimbo-reamunisi, ŋga asu awi moai mungunambo moaruwaimbo-reamuni. Afındı moatükuni ranai yihoefi hohoanimo ranahambo kikihiramindi-munühanesi, ŋga asu awi yihoefi hohoanimo ra moai mungunambo hamindi peyo randı. ⁹Nindou bidifiri ai yihoefimbo moaruwaimbo-rihimuni marihündisi, ŋga asu God ai yihoefimbo moai hininqireamuni randı. Ai yihoefimbo hariyahümuni marihündisi, ŋga asu ro moai moaruwaimbo-yahu rihundi. ¹⁰Murguambo si maho ra Sisas yifimayu nou yihoefi fimbo amboani yifimbo yangiri nahurai-mayefi. Ranimboane asu Kraisindi yangiri ninjо hohoanimo ra yihoefi fiambe hoeimbırıhind-amboane. ¹¹Ro yangiri nimboefühi Sisasindi ratüpuri, ratüpuriyefani, nindou ai yihoefimbo hifokoeferunimbo sei hehi raraomarühümuni. Rananimbo asu Sisas ai hifi ndanihu manüngu ahandi yangiri ninjо hohoanimo amboani yihoefi yifimbo fiambe weindahi tükümbifeyo-wamboane. ¹²Ranane asu yifimbo hohoanimo ra yihoefimbo sowahi engoro, ŋga yangiri ninjо hohoanimo siheimbo sowahi engoro.

¹³Godindı hoafi yahoya, “Ro anihondümbo-rihe heheambo wamboanahi hoafayahı,” meho. Mare yahurai-ane ro-amboani mami anihondümbofe-namboanefi hoafayefi. ¹⁴God ai Sisasimbo yifihündi botimarırı ranahambo fifirihumboanefi. Ranimbo-hündambo-anımbı asu yihoefimbo amboani Sisas ramefiyu nou botindeamuni haya, ndemündümuni siheimbo kameihı gafu ahandi fikimi hininqi-deamunımbui. ¹⁵Ngag asu siheimbo farihefe-ndürimboane munjgu tiŋirifombı rani-moatükuni yihoefimbo sowahi tüküfe arandi. Süngunamboanimbo Godindı hipoambo hohoanimo ranai nindou afındı ahei ŋgusüfoambe tükündifendüri ndandani asu ai Godimbo afındı hihifindihorühi ahambo aboed-ani sei mbırıhünd-amboane.

¹⁶Roana ranimbo hohoanimoyefi hoeirihundühanefi asu ro Godindı ratüpürimbo ra moai mbosiyefi rihundi. Yihoefi fi ranai moaruwai-yowohanesi, ŋga asu yihoefi ŋgusüfoambe hohoanimo ranai munjuambo si aho ra aboedi simborı tüküfeyoani ndorıhu hohoanimo-yefühaneſi.

17 Rani-moatükuni ra ai ndahurai-ane: Tiñjirifo yihofimbo sowahi tüküfe arandi ra afindi hamindiyopoani, nga ranimbo wambo asu ngiri amitata moendindo. Nga asu süngunamboanimbo sünambe moani aboedi hamindi ngorü-süngundahu koadürümbo-koadürümbo nimandemboyefi. Sünambe süngunambo aboedi hamindi nimari ranai-animbo asu haponda hifi ndanihu tiñjirifo akidou engoro ranahambo ngasündeamboe.

18 Sihiri ana moai nine-moatükuni himboarinambo hoeife-randeimbi moatükuni ranahamboyopoani kokorihu hefi arihundi, nga wani. Nga sihiri ana nine-moatükuni himboarinambo hoeifekoate-yefi arihundi ranahamboane hohoanimo parihu arihundi. Sapo nine-moatükuni sihefi himboarinambo hoeirihu arihundi ranana ngiri gedühi yagodo, nga nine-moatükuni sihiri sihefi himboarinambo hoeifekoate-yefi arihundi ranai-animbo gedühi koadürümbo-koadürümbo yagodimboe.

5 ¹Sihiri fifirihumboanefi hifi ndanihu dago ndanambe animboefi ndanana kandihoeyoani asu ngoasümboani ana God ai wori hondü sünambe sihiri niñgombohunda hiniñgimareandi ranambe-animbo nimboemboyefi. Wori ranana nindou moai worimboarundi, nga moani koadürümbo fondarimboane. ²Hapondanana sihiri wori aboedi hamindi sihefimbo sünambeahindi nou gabudi-foareamunimbo afondaro ranahamboanefi sihiri hañafumboyefühi hohoanimo pararihundi. ³Sihiri rani-moatükuni aboedi ra fi ranahambo gabudafoarihundi ana, asu sihiri ngiri fi safi yangiri nimboefi. ⁴Yini, awi sihiri haponda dago ndanambe nimboefomboanefi hañafumboyefühi afindi hohoanimoayefi. Asu sihiri rawehundi ra sihefi fi-hoeari wamindafi ra raguanambo-fembo sefi hohumboyefipoani, nga wani. Nga sihefi fi-hoeari simbori ra sapo hoeari hondü simbori nahurai güdífemboane. Asu rananimbo sihefi fi sümboyo-randeimbi ranai aboedi yangiri gedühi niñgombo ra mbisemindowambo sefi hohumboanefi. ⁵God ai ahandihooriyu sapo sihiri yangiri semindi hefe niñgombo ra didiboadore masihendi. Raniyu asu ai sihefimbo Yifiafi Aboedi ra masemuni. Yifiafi Aboedi masemuni ranana sapo muñgua aboedi moatükuni süngunambo God ai sihefimbo refemunimboayu ranahandambo weangurühididi bidifirio.

⁶Ranane sihefi fiambe nginindi tüküfemuni arandi. Haponda sihiri ra randihu fifirindi-humboane sihefi fi nda sihefi wori nahurai ranambe animboefisi, nga sihiri Adükarindi wori ranahambo angun-anefi animboefi. ⁷Hapondanambe sihiri moani Adükarimbo anihondümbo-rihurühanefi animboefi. Nga nini-moatükuniyo hoeifembo ranahambo hohoanimo parihu-ndühiyefipoani animboefi. ⁸Sihefi hohoanimo ranai nginindi tüküfemunühane asu roana yihofefi fi nda hifi ndanihu hingife hefembo hafo Adükari-babidi ngoafi hondühi nimarimbo rananefi hohoanimoayefi. ⁹Ranimboanefi sihiri ana ngoafi hondühi nimboefühi-ndoan-ane asu ndühi nimboefühi-ndoan-ane ra ro moani nine hohoanimo

Adükari ai hohoanimoayu ra süngufembo yangiri hohoanimoayefi.

¹⁰ Munguambo sihiri Adükari ai yiboboreandi simboani ra ahanti himboahü tükündahumboyefi. Rananimbo rani-simboani sihiri fi ndarihu nimboefambe aboedi ratüpuri ratüpurimayef-an, asu moaruwai ratüpurimayef-an, ranimbo munguambo sihiri mamami nine-moatükuni ramarihundi simongortühi Adükari ai ndemunümbui.

Nindou ai Kraisindi süngu Godindi ŋgunindimbofe tüküfemboane

¹¹ Ranimboane roana Adükarimbo yihimboyefühi, ahanti hoarehi nimboefühi nindou bidifirambo hoafiyefi habodefı arihundi ahei hohoanimo botifendürani ai Adükarimbo anihondümbo-fimbohündə. God ai yihofimbo ndore fifireamunimboani. Mare yahurai-an sihei hohoanimoambe se yihofimbo ndorihi fifirimbirihimun-amboane asefi. ¹² Ro asükai siheimbo ndani hoafi hoafayefi nda se yihofimbo aboed-anemo yahombo-hündamboyopoani, ŋga se yihofimbo hihifi-hihifi-mbeyahümuna sefimboyefi. Rananimbo asu se nindou bidifiri-yafe hohoanimo ranahambo hihifi-hihifaye, ŋga nindou-yafe hohoanimo ranahambo moai hohoanimoyei se simbori hoafimbohündə hoafayahandüri. ¹³ Nindou bidifiri ai yihofimbo hihindi-hihindi-yomondühanemo masei. Ro hihindi-hihindayefi ana, Godimbo-hündamboanefi. ŋga asu haponda ro ndorihi hohoanimoayefi ana, ra siheimbo farihefendürimbo-hündamboane. ¹⁴ Krais yihofimbo hipoambo-mareamuni hohoanimo ra yihofi ratüpuri ranahambo hifandarandi. Ra yarihu fifirihundi nindou mami ai nindou munguambo ranaheimbo sünguna yifimayu rani-süngunambo-animbo nindou mamami sihiri amboani yifiyefimbo nahurai-anefi. ¹⁵ Ai nindou munguambo sihefi sünguna yifimayu. Rani süngumbo-animbo nindou sihiri ndarihu yangiri nimboefambe ra sihiri hohoanimomayefi süngu yangiri hohoanimoyohü hoahoangopoani, ŋga yowani. ŋga sapo ai sihefi sünguna yifiyu mbura asükaiyu botifi mahafu ranimbo sihiri ndondihu hohoanimondefüh-animbo hahabedefomboane.

¹⁶ Rani-mayowamboane roana ŋgiri nindou-yafe hohoanimo ra süngundihundi asu nindou ŋgorundi hohoanimo türübaodihi ŋgefi. Yini, horomboyefi sihiri nindou-yafe hohoanimo ra yarihu hohoanimoyefühi Kraisimbo tümafoarihuri hefisi. ŋga asu hapondani ana sihiri moai ahambo rani hohoanimoyahundo rihundi. ¹⁷ Himboriyei. Nindou mami ai Krais-dibo anüngu ana, God ai nindou ranahambo simbori nindoumbondırı hiniŋgindirümbui. Wamindafi hohoanimo awarimarihoayo, ŋga asu simbori hohoanimo tüküfemboane.

¹⁸ Ran-moatükuni ranana God aiani nimindühiyu haya yare arandi. Horombo ana sihiri ahanti härütümbü nindoumbayahu manimboefiyosi, ŋga asu hapondaniyu Kraisindi süngu sihefimbo God ai aboedi-

aboedi-mareamuni. Raniyu asu Godindi hürütümbü ranaheimbo farihefendürani asu ai God-babidimbo wudi-wudifembo ratüpuri ra yihoefimbo masemuni. ¹⁹ Siheimbo ro ndarihu hoafehundüri: God ai nindou munguambo Kraisindi sünguyu ḥgunindimbore arandi. Asu ai moai nini-moatükuniyo moaruwai hohoanimoyei marihündi ranahambo hohoanimoyu sihairandi, ḥga wani. Asu ai nindoumbo wudi-wudifembo hoafi ra hoafimbo ratüpuri masemuni. ²⁰ Ranimboanefi ro Kraisindi yasimondühindi hoafi ra sahumindefi hohu hoafayefi. God ai ahandihoariyu yihoefi yasimondi süngure haya munjuambo nindou ranaheimbo wudi-wudindahindi yahundüri arandi. Rananefi ro Kraisindi fondi sahumindefi hohu hoafiyahu-ndürühiya, “Awi se Godbabidi hürütümbü hohoanimo ra hiniğirihi hehi asu wudi-wudiyahi,” sefi hohu hoafiyefi arihundi. ²¹ Krais ai moai moaruwai hohoanimoyu randi. ḥga asu God aiyu sihefi-mayo moaruwai hohoanimo ra ahandi wami semiündü manandeandi. Raniyu asu Sisas ai nindou moaruwai hohoanimoyumbü nou tükümeifyu. Sihefimboya, ai wambo-so nimboeimbo wandi ḥginindinambo Godindi nindoumboyahi moani aboedi mbumundi safi mbiminboei-amboane yahuhayamboyu ai rani-moatükuni ra ramareandi.

6 ¹ Ro God-babidi ḥginindı nimboefombo ratüpuriyefi rihundeimbi-anefi nda siheimbo hüti-hoafehundüri, “Sapo se Godindi-mayo hipoambo hohoanimo masahümündi-ane, ḥga asu se rani-moatükuni ra moani-yeimbündühümboeyei,” asefi. ² God ai yare hoafiyuhü yahuya, “Rani si hamindi hondü ro sihei hoafi himborimayahı. Asu siheimbo ro aboedambofe-ndürimboayahi rani si tükfeyoambe mafariheheandüri,” mehu. Se hoafi ra himboriyei! God ai siheimbo fehefembo aboedi si-anе tükfeyo. Hapondanana God ai siheimbo aboedambo-fendürimbo yahumboani.

³ Roana nindou bidifiri ai yihoefi ratüpuri ranahambo moaruwai-ane mbiseimboeyei sefi hohumboanefi. Asu ro ḥgiri nindou ranahei himboahü moaruwai ratüpuri randihundani ai hoeindihindühi ranana moaruwai hohoanimoane mbisei. ⁴ ḥga roana Godindi ratüpürimbo nindoumboyahu nimboefombo wambo, asu munjuambo si aho ra yihoefi aboedi ratüpuri rani-yaŋgir-ane munjuambo nindou ranaheimbo yarihu nafuiyahundüri arihundi. Rananefi asu roana nine tiŋirifo yihoefimbo-so tükefeyoane, asu afındı hohoanimo tükefeyoane, ra moanane sefi hohu ḥginindı animboefi. ⁵ Nindou ai yihoefimbo hariyahümuni, karabusırıhimuni, asu mami afındı gugurihi mburihü moaruwaimbo-rihimuni arihundi. Asu ro gedühi ratüpürimayefi hefi raniyefi ndofe apo, sesi, sesi raraokoateyefi arihundi. ⁶ Asu ro sürühoeimbi hohoanimoyefühi yihoefi Godimbo fifirife ra ndorihu kikihirihumindefi arihundi. Yifiafi Aboedindi ḥginindı ranai yihoefi fiambeminarowohüyo asu ro nindoumbo aboedi ndondorihundüri arihundi. Asu

ro nindou ranaheimbo Godindi ratüpuriyefi-rihundeimb-anefi sefi hohu nafuiyefi arihundi. ⁷Ro Godindi ḥginindinambo nimboefomboanefi asu ahandii-mayo hoafi hondü ra hoafiyefi arihundi. Ro mbumundi hohoanimo ra yifiari, niminehoari nou sahumindefi hohumboanefi animboefi rani-moatükuni ra raninambo yifiariyo rambohunda.

⁸Nindou bidifiri ai yihoefimbo didiboad-o-rihimunühi aboed-anemo sei, asu bidifiri ai yihoefimbo moaruwai-anemo sei arihundi. Bidifiri ai yihoefimbo amongoni hoafiyahümuni, ḥga asu bidifiri ai nindou bidifiramboya, aiana aboedi ratüpur-ane ratüpuremo sahümuni arihundi. Bidifiri ai yihoefimboya, aiana wosihoafori hoafiyomo-rundeimb-anemo sahümunisi, ḥga asu roana hoafi hondü rani-yanjir-ane hoafiyefi arihundi. ⁹Ro Kraisindi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimbi-mayefi ra nindou bidifiri ai moai fisfirahimuni, ḥga asu afindi ai se rananemo sei hehi fisfirahimuni. Roana nindou ndeara yifimbo yanjiriyefisi, ḥga asu awi aboedi yanjiri animboefi. Yihoefimbo tñjirifo masemuniyosi, ḥga asu awi ro moai moaruwaimbo-yahundi. ¹⁰Ro afindi hohoanimoyefi arihundiyosi, ḥga asu munjuambo si ra hihifi-hihifiyefi arihundi. Ro nindou moaruwai safi animboefisi, ḥga awi ro munjuambo nindou ranaheimbo afindi moatükuni aboedi sahündüri arihundi. Ro nindou kakikoate-ayefisi, ḥga asu ro napo afindeimbi nahurai-ayefi.

¹¹Wandafi mami Korinħundi, ro siheimbo hoafi nda himboahü hoafehundüri. Ro siheimbo yihoefi ḥgusüfoambe afindi hamindi hohoanimo-ayahundüri. ¹²Roana siheimbo hohoanimo kikirihumindefi himboyefühi-yefipoani, ḥga asu simbori seanei yihoefimbo moai yahurai hohoanimoyahümuni. ¹³Ro haponda siheimbo wandi n̄morimbo nou hoafehandüri: Sihei hohoanimo ra yihoefimbo ḥgusüfo pandihimuni simbori ro siheimbo rawehundi nou.

Sihiri ana Godindi wor-anefi

¹⁴Godindi hoafi anihondü-mbofekoate nindou rani-babidimbo ana se mami ḥgeimboyei, ḥga yowani. Nüngundine mbumundi hohoanimo asu hohoanimo moaruwai ra mamambemandinea? Nüngundine si-anne asu nimb-ane ra mami manimbafea? ¹⁵Nüngundine Krais-ani asu Satan-ani ai hohoanimo mami sün̄gumandinea? Asu nüngundine nindou ai Kraisimbo anihondümbo-koateyu-randeimb-ani asu nindou ai ahambo anihondümbofe-koateyu-randeimb-ranai hohoanimo mami sün̄gumandinea? ¹⁶Nüngundihu Godindi wori ra sanendi kabomo wori rani-dibo mamambe-mandifepira? ḥga sihiri ana God Yanjiri Nüngumbü ahanti wor-anefi! God ai ahantihoari hoafiyuhü yahuya, “Ro wandi wori ra wandi nindou rani-babidi worimbondiha mbundiha ahei mbusümo nimandimboyahi. Ranimbo ro ahei Godindahani asu ai wandi nendi-ndeimboyei,” mehu. ¹⁷Ranimboane asu Adükari ai hoafiyuhü yahuya,

“Se aheimbo hiniŋgindihindüri hehi
sepoanimbo ɳgei niemandei.

Ƞga asu se moaruwai hohoanimo ra randihimboyei.
Ƞga rananimbo asu ro siheimbo wandihoari ndahamindiharü-
mboyahi. *Aisaia 52:11*

18 Rananimbo asu ro sihei apembondahe nimboahani,
asu se wandi nimorehi asu nindowenihi nimorimbondahi
nimboeimboyei,” *2 Samuei 7:14*

Adükari Munguambo Ƞginindi Hifandandeimbi ai ramehu.

7 ¹ Wandaſi mami, Godindi-mayo hoafi ndanana sapo sihefimbo
hoafiyu masihend-an. Rani-mayowamboane awi sihiri Godimbo
yihimbondefühi, sihefi fiambe-an asu hohoanimoambe-an nine
moaruwai hohoanimo ra hiniŋgindihu hohu moani aboedi sürühoeimbi
yanġiri hamindi nimboefomboane.

**Korinħündi ai ɳgor-süngumarikhindi
ranahambo Por ai hihifi-hihifimayu**

2 Se wambo sihei ɳgusüfoambe hohoanimo pandihindiri. Roana moai
nindou ɳgorümbo moaruwai hohoanimoyahando rihandi. Asu ro moai
nindou ɳgorümbo moaruwai hohoanimo süngufembo yarihe rihandi.
Moai ro nindou ɳgorümbo tikkai hoafiyahandowohü asu ahanti napo
kiae hüsihamindi rihandi. **3** Ro sihei wam̄i papifendüri hoafombohündä
ndarihe hoafiyahühi-yahipoani, Ƞga wani. Ƞga horombo hoafimayah
nou siheimbo ɳgusüfoambe pandihuri ɳgefombo yifindemboyefi. **4** Ro
siheimbo weindah i nda hoafehandüri. Roana siheimbo hihifi-hihifi
nafrıhamindi-harümbaanah! Wambo-so tiŋirifo afindi tükefeyo-
amboani, asu ro siheimbo hohoanimo-yahandürühi, asu wandi
ɳgusüfoambe hohoanimo fufurifo-reandiranı ranimbo ro afindi hihifi-
hihifi arihandi.

5 Horombo ro siheimbo hiniŋgirihundüri hohu Masedonia hifihü
hefi tükümeħundi amboa ranihü ro moai fi harihu nimarefi, Ƞga
wani. Ƞga ranihü ana yihoefimbo-so tiŋirifombü hohoanimo afindi
ranai tüküfeyowohüyo, nindou ɳgorü-babidi simbori hoafiyefühiyefi
ɳgusüfoambe yiħimbomaramuni. **6** Ƞga awi God ai nindou düdi ai
tiŋirifombü hohoanimo ahanti fiambe tüküfeyoani aboedi fufurifoare-
randeimb-an. Raniyo rani-simboanı God ai Taitusimbo koamarıheira
yihoefimbo-so süni tükümefiyuwa asu yihoefi ɳgusüfoambe
fufuri-mafoareamuni. **7** Ai yihoefimbo sowana masunu ranimbo
yanġiriyefipoani ramehundi, Ƞga se ahambo sapo ɳgusüfoambe
didiboado-mariori hoafi ra semündü süni hoafimemun-amboyefi
asu yihoefimbo God ai ɳgusüfoambe fufurima-foareamuni. Taitus ai
yihoefimbo hoafimemuni sapo se wambo hoeifendirühi mami hohoanimo

süngufembo afindi hohoanimomayeи asu se wambo fehefendirimbo sei hehi hohoanimoayeи habodei. Asu ranimboanahи ro hihifi-hihifayahi habodihi.

⁸ Ro pas siheimbo parihe koamari-heheandamboyеи se moai hihifi-hihifiyeisi, шga asu ro moai ranimbo afindi hohoanimoyahi. Horombo ana ro afindi hohoanimoyahisi, шga hapondani ana aboed-anahи. Ro fifiriheandi, pas ra siheimbo afindi hohoanimo mbasagadürisi, шga ranana moani bodifoahü yaŋgir-ane. ⁹Haponda ro hihifi-hihifayahi se afindi hohoanimomayeи ranahambo-yahipoani, шga afindi hohoanimo ranai sihei hohoanimo ra aboedi шgorü-süngumareandüra aboedi hohoanimoayeи ranimboanahи hihifi-hihifayahi. God ai ahandohoari randüri siheimbo afindi hohoanimo ra masagadüri, шga ranimboyo asu wandi-mayo hoafi ranai moai siheimbo moaruwaimbo-reandüri. ¹⁰Wani, шga afindi hohoanimo God ai siheimbo rareandüri arandi ranana se шgorü-süngurihindani asu ai siheimbo aboedambofe-ndürimboayu ranimboane rareandüri arandi. Ranimboane se ranahambo afindi hohoanimoyo hoajgopoani. Јga hifi ndanihadambo afindi hohoanimo ranai nindoumbo moaruwaimbore arandi. ¹¹God ai siheimbo afindi hohoanimo masagadüri raninamboyо siheimbo aboedi hohoanimo tükümeфeyo. Afindi hohoanimo ra siheimbo botimareandüra se botiyahi sihei hoafi ra didiboadofembo hohoanimomayeи. Asu nindou ai moaruwai hohoanimomayu ranahambo шginindи hoafimayahündi asu se Godimbo yiһimboyеи marihundi. Asu se wambo nimai hoafendirimbo hohoanimomayeи. Asu nindou moaruwai hohoanimomayu ranahambo tijirifo saimbo hohoanimoayeи habodei. Raniyo asu sihei hohoanimo ra yare weindahi tükümeфeyo: Asu seana sihehoari hütiyeipoani.

¹² Ro horombo pas ra siheimbo parihe koamariheheandisi. Јga asu roana moai nindou moaruwai hohoanimomayu asu шgorümbo moaruwaimbo-mariri ranahambo hohoanimo-yahahüyapoani hoafiyahi. Se yiһefimbo hohoanimoeһümuni habodei ra God ai siheimbo nafuimbohunda ro pas siheimbo parihe koamariheheandi. ¹³Ranane asu sihei rani hohoanimo sünguyo yiһefimbo шgusüfoambe afurimareamuni.

Ro шgusüfoambe afurihu kürihu mamarefi yaŋgiriyoſi, шga asu ro hihifi-hihifimayefi amboani. Sapo munguambo se Taitusimbo hihifi-hihifi-yahündowohü didiboado-marihorи ranimboyu ai-amboani hihifi-hihifimayu. ¹⁴ Ro Taitusindи himboahü siheimbohunda borimayahи asu se ahambo aboedi hohoanimomeһündi ranimboyеи se moai wambo amoaningiyahündiri. Roana siheimbo moani anihondü hoafi hondiyo hoafiyahandüri marihandi. Rani-süngumboyо siheimbohunda Taitusimbo borimayahи ra anihondümayo. ¹⁵Taitus ai siheimbo sowahi tükümeфiywa se yiһimboyehи hihamindariyeи ahambo masahorimindei.

Raniyei asu muŋgambo se ahandi hoafi ra sūngumarihindi. Se ahambu ramarihorì ranimbo hohoanimoyuhüyai siheimbo afindi hohoanimomarandüri hu. ¹⁶ Ro fifiriheamboanahi se aboedi hohoanimo rani yanġiri sūngundihi ḥeimboyi. ḅga ranimboanahi ro siheimbo hihifi-hihifi nafariha-mindihandüri.

Godindi nendi fehefembohunda kaki gugurimarihindi

8 ¹ Wandafi mami, ro siheimbo Godindi hipoambo aboedi Kraisindi nendi Masedonia hifihu amarei aheimbo masagadüri ranahambo hoafindahundüri sefomboanefi. ² Aheimbo-so tñjirifo afindi tükümeleyondüra ai moaruwai napo-koate manimboeyosi, ḅga asu ai afindi hihifi-hihifiyei Godindi nendi bidifiri ranaheimbo farihefendürimbohunda kaki gugurimarihindi. ³ Rani-moatükuni ra ro fifirihe heheamboanahi siheimbo weindahai nda hoafayahi. Ai kaki nüŋgunümbyi saimbo masei ra masehündüriyosi, ḅga asu raniwami bidifiri parihi mburihümboyei masahündüri. ⁴ Godindi nendi Sudia hifambe amarei ranaheimbo farihefendürimbo sei hehi ahei hohoanimonambo yanġiri yihoefimboya, se ranahambo yini yahomondan-animbo randihu sei hehi hoafimehümuni habodei. ⁵ Horombo ro ai kaki digegimboyei sefi hohu hohoanimomayefi. ḅga asu ai moai rani yanġiri rarihindi. Boatei ai Adükärindi yifiri ra sūngufembo hohoanimomayei asu mare Godindi hohoanimonambo yihoefi yifiri ran-amboani sūngufembo hohoanimomayei.

⁶ Horombo Tatus ai hipoambofe hohoanimo ra sihei mbusümo botimareandi. Raniyei asu ro ahambu rani ratüpuri ra mando rando ḅgafí moendindowandi sefi hohu hüti-hütimarihuri. ⁷ Muŋgambo moatükuni se yarihi arihündi ranana aboedi hamind-ane. Sihei anihondümbofe hohoanimo, sihei süriühoeyoweimbí hoafi, sihei fifirife, sihei Godindi ratüpürimbo yifiri hohoanimo, asu yihoefimbo ḅgusüfo pefemuni hohoanimo, muŋguambo ra aboedi saf-ane. Mandihi yahurai hamind-animbo nindou fehefendürimbo kaki gugurindihindi asefi.

⁸ Ro siheimboya, "Se randihindi," saheheambo-yahipoani, ḅga wani. ḅga nindou bidifiri ai aboedi ratüpuri ranahambo refembo sei hehi hohoanimoayei habodei asu ro sihei hohoanimo ra ai hohoanimoayei nou hohoanimombayeiyi, asu nüŋgumbehi sahehea moani yarihe hoeiaruheandi. ⁹ Seana sihefi Adükari Sisas Kraisindi hipoambofe hohoanimo ra fifirihimboanei. Aiana muŋgu-moatükunimboyu manüŋgu, ḅga asu siheimbo farihefe-ndürimbo ranimboyu ai nindou moaruwai napokoate nahurai tükümeleyi. Se muŋguambo aboedi moatükuni afindeimbimbeyeia yahuhayamboyu asu ai nindou napokoate nou manüŋgu.

¹⁰ Haponda wandi hohoanimo-ane nda siheimbo hoafehandüri. ḅgorü himbanifihiyo se nindou fehefembo kaki gugurife ratüpuri botimarihindi.

Ngā asu se rani ratüpuri ra refembo boatei hohoanimomaye. ¹¹ Se ratüpuri botimarihindī ra haponda moendindihindi. Horombo seana ratüpuri ra refembo hohoanimomaye habodei. Yahurai-animbo hapondanī amboani nine kaki engoro ranambo ratüpuri ra moendifembo amboani hohoanimondei habodei. ¹² Nindou ai nine-moatükuni akidouyo, adükariyo, nindou ngorumbo saimbo hohoanimoyuhü asihendi ra asendi ana, Godindi himboahü aboed-ane. Asu kaki akidouyoweimbī ai kaki akidou asendi ana, Godindi himboahü moaruwaiyopoani.

¹³ Roana se tijirifo sahümündi nimareiani asu bīdifiri ai aboedi mbimari samboyahipoani, ngā se munjambo mami ndorīhi mbimarei samboanahi. ¹⁴ Hapondanambe ana sihei-mayo afindi napo ra nindou bīdifiri ai mbonimboarihümündi ranaheimbo fehefendürimbo ra aboed-ane. Ranimbo-animbo asu se-amboa mbonimboarihümündi ana, asu ai afindi digegindühü amboani siheimbo mbifarihe-hindüramboane. Rani hohoanimo süngharikhind-animbo munjuambo mami ndondihi nimandeimboyei. ¹⁵ Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi ai afindi sesi asemündu ana, ai ngiri afindi fondani digendi. Ngā nindou düdi ai akidou sesi asemündu ai-animbo ngiri mbonimbondamündu,” meho.

Por ai kaki gugurifembohünda nindou Korininambo koamarihepuri

¹⁶ God ai Taitusimbo hohoanimo botimaria marihu ro hohoanimoayefi nou hohoanimomayua ranimbo ro Godimbo hihifimarihüni. Ai-amboani siheimbo farihefe-ndürimboani hohoanimoayu. ¹⁷ Ro ahamboya, ai ho siheimbo fehefendürimbo yifirimayefisi, ngā ai ahändi hohoanimonambo siheimbo sowana masüfu. ¹⁸ Asu rananefi ro yihoefti wandafī mami Taitusindī sünghu koarihehura asühüfanı. Munjuambo Kraisindī nendiyei himboahü nindou ndanai ana aboedi hoafi hoafimbo ra ndürimb-ani. ¹⁹ Asu rani yaŋgiriyopoani, ngā ro nindou fehefembohünda hahabodeföhü ratüpuriyefi arihundi, asu Kraisindī nendi ai ahambo ro-babidi hombo amboani koamarihehori. Ro rani ratüpuri rawarikhundi ra Godindi ndüri aboed-ane yahombohünda ro nindou fehefendürimbo hohoanimoayefi ra aheimbo nafuiyo-ndürimbohünda.

²⁰ Kaki afindi masihendi ra ro hifandimbo ranahambo nindou ai hoafindei habodeimboyei sefimboane ahiniyeföhü nindou sahurimindei ahefī. ²¹ Roana aboedi mbumundi ratüpuri hohoanimo ra Adükärindi himboahü yaŋgiri ndofe refembo hohoanimoyeföhü-yefipoani, ngā munjuambo nindou ahei himboahü kameih-anefi refembo asefi.

²² Ranimboanefi asu ro yihoefti wandafī nda ahafandi sünghu koararihehuri. Ro ahambo afindimbo ratüpuri ra refembohünda yarihuri hoeirihurane, asu ai rani-moatükuni refembo yahuhaya ngusüfo

pamareandi. Hapondani ana se mbumundi ratüpuri hohoanimo rani yangiri süngumbirihinda yahuhayamboani ŋginindi anihondümbo-areandi. Ranimboane asu ai rani-moatkunı ranahambo refembo ra ŋgusüfo parareandi. ²³Taitusimbo se randihori fífindihori. Aiana wandi wandafiyu haya, asu siheimbo farihefe-ndürirambo ro mami ratüpuriye-rihoandeimb-ani. ɿga asu yihoefi wandafı yimbu ranahafanımbı-anımbı se randihi fifirindihipırı: Nindou yimbu aiana Godındı nindouyei ratüpuri ratüpuriyafani rinandühi asu ai ahafandi ratüpuri ranınambo Adükarımbo ndüri adükarümb-ani safanı-rinandeimb-anafani. ²⁴Se ahafanımbı sihei hipoambofe hohoanımo ra naftindahüpırı. Rananımbı asu Kraisındı nendi munjuambo ranai sihei hipoambo hohoanımo asu ro siheimbo moani borı yangiri boriyefühi-yefipoani ra ndorihı fifirimbirihind-amboane.

Godındı nendambo farihefembo kaki guguri-ndihimboyı

9 ¹Godındı nendambo farihefembo kaki gugurihi arihündı ranahambo se fifirihimboaneı. ɿga ranımayowamboane asu ro ŋgiri siheimbo asükainda pas pandihe koandiheheandi. ²Ro fifirihearümboanahi sihei hohoanımoambe nindou ŋgorımbı fehefembo hohoanımoayeı ra. ɿga ranıboyahı ro Masedoniayeı himboahı siheimbo borımayahandüri. Ro aheimbo rarihe hoafiyahandırıhi sahiya, “Igorı himbanifihıyo wandafı mami Akaia^a hifihı amarei ai rani ratüpuri ra süngufemboane sei hehimbomayeı,” masahi. Raniyeı asu se rani hohoanımo botıfembo hohoanımomayeı hoafı ra himborıyeı hehi asu rani-moatkunı ra ai-amboani refembo sei hehi ŋgusüfoambe botımareandırı. ³Ro siheimbohında borımayahi ra hoafı yangiri tükufembo moeisahi. ɿga se farihefe-mbohında kaki ra nafindihümindi nimandei, ɿga ro nindou ndanahambo hoafimayahapuri. Ro ranahambo hohoanımoya hoeiriheanda mayowamboanahi asu ro wandafı mami ŋgımı ndanahamumbo siheimbo sowana koandiheheapura difomboemo. ⁴Ro anihondümbo-rihumboanefı se nine-moatkunı sairambo ra nafırıhümindi mbamarei. Asu Masedonia ai ro-babıdı kosımo hoeirundürani, se nafemindi nımarıkoate-ndeiani, ro amoanıngı-ndemboyefı asu se-amboani amoanıngı-ndeimboyel. ⁵Ranimboanahi ro hohoanımoya hoeiriheanda mayoı asu wandafı mami ŋgımı nda boateı siheimbo sowana mbikosomonda sahehea hohoanımoayahı habodihi. Rananımbı asu ai difomo siheimbo-so tükündafı siheimbo fandihoundırı mbundu sapo se nine-moatkunı saimbo maseı ra didiboadondıhi digehindi. Rananımbı asu ai randu fifirindumboemo rani-moatkunı sihei hohoanımonambo masıhehindi, ɿga ro sihei-mayo moani sahumündefühi-yefipoani.

^a 9:2 Korin ŋgoafı ai Akaia hifih-ane anaŋgo.

⁶ Wandafi mami, se randihi fifirindihindi: Nindou düdi ai nini-moatükuni mangiriyo akidou safi hifareandi ranai ana süngunambo ranahandambo sesi safi ra akidou ndemündümbui. Iŋga asu nindou düdi ai mangiri adükari hifareandi ranai-animbo sesi ranahandambo adükari hisindowa ndemündümbui. ⁷Nindou munguambo mamami se sihei ŋgusüfoambe hohoanimondei hoeindihindüh-animbo, asu se rani-moatükuni saimbo masei ra moani ndehindi. Iŋga asu nindou mami ai ahanti ŋgusüfoambe moaruwaimbo-nderühi rani-moatükuni saimbo ranahamboa, nindou ai wambo hüti-hütimaründir-amboanahi ro wandi rani-moatükuni ra maseheandi mbüsümbui. Iŋga wani. Iŋga God aiana nindou hihifi-hihifyuhü moani saimbo yangiri hohoanimoayu ranahamboani hohoanimo parariri. ⁸God aiana siheimbo munguambo afindi aboedi moatükuni ra dagadürani asu se aboedi moatükuni afindeimbi-ndeimboyei. Rananimbo munguambo si aho ra mbonimboe-mindikoate afindi digehimboyei asu nindou farihefembo ra afindi yagodomboe. ⁹Godindi hoafi ranahambo yare hoafiyowohü yahoya,

“Nindou düdi ai nindou napo-koate-mayeи aheimbo warambe kikihemindikoate-ayu
ra nindou ahuri bubufoareandi nahurai-ani.

Ahandi mbumundi hohoanimo ranai koadürümbo-koadürümbo
yagodimboe,”

Buk Song 112:9

meho. ¹⁰God ai sesi mangiri nindou nümbürira-randeimbi ranahambo sagado asu mamikarambo sesi sesimbo sagadüri arandi. Ranimbo-hündambo-animbo asu God ai siheimbo afindi moatükuni dagadürani asu se digehi hehi ahanti nendi ranaheimbo fandihehi-ndürimboyei. Rananimbo sihei fehefembo hohoanimo ranai afindi hamindi tükündifemboe nindou nümbürambeahindi moatükuni hifireanda afindi hisayo nou. ¹¹God ai siheimbo afindi aboedi moatükuni dagadürani asu se munjambo si warambe kikihemindikoate ndehimboyei. Rananimbo asu sihei-mayo kaki aheimbo asehindi yihofü warihü ra ndahümündi hehi asu Godimbo hihifi-ndihorimboyei. ¹²Se rani ratüpuri rawarihindi ra Godindi nindou ranai nine moatükuni mbonimboarühümündi ranahambo farihefe-ndürimbo yangiriyopoani, ŋga ai rani-moatükuni ra hoeirihindühi Godimbo afindi hihifimbirihorambo kameihane. ¹³Rani ratüpuri se rawarihindi ranana sihefi wandafi mami ranaheimbo farihefe-ndürimboane, ŋga asu rananimbo rani-moatükuni ranai weindahi hamindi tükündifemboe. Rananimbo asu wandafi mami ranai randihi fifirindi-hindühimboa, seana Kraisindi aboedi hoafi ranahambo ndorihi sünguri-hindühanei mbisahündüri-mboyei. Asu munjambo nindou se aheimbo kaki sihei hohoanimonambo yangiri warambe kikihemindikoate asehindi ranimbo ai rarihi hoeirihindanı wanı asu ai Godindi ndüri ranahambo aboed-ani mbisei-

amboane. ¹⁴Rananimbo Godindi hipoambo hohoanimo sihei fiambe amaro ra ai hoeimbirihind-amboane. Rananimbo asu ai siheimbo hohoanimo-ndühindürühi amboani asu ai Godimbo siheimbohündə didibafimbe-yahündowamboane. ¹⁵God ai moani aboedi hamindi moatükuni masemuni ranahambo ŋgiri sihiri wudipoapondihu nimindi hoafi ra wataporimbo-ndihundi, ŋga ahambo hihiyi yaŋgiri hihifindi-hurimboane.

Nindou ai Porimboya aiana Kraisindi hoafi semündü hu-randeimbi hondiuyupoani masei ranaheimbo simbori hoafimayu

10 ¹Nindou bidifiri ai wamboya, “Por ai ro-dibo nün̄guambe afure manüngu, ŋga ai-poanimbo nün̄guambe rani-simboani yaŋgiri yihoefimbo pasambe ŋginindi hoafiyumuni marandi,” asei. Ro Por-anahi haponda wandihoari pas ndanambe siheimbo Krais ramefiyu nou himboari hoafendahü hipoamboriheartühi hoafayahandüri. ²Ro siheimbo ŋginindi hoafimbo moeisahi, ŋga se wambo amongoni hoafindeianı ana, asu ro siheimbo-so düğühani siheimbo ŋginindi hoafindamboyahi. ŋga nindou didiyei ai wamboya, aiana hifi ndanihündambo hohoanimo ranane sünguare hu asei ranaheimbo-animbo ro yihibokoaate ŋginindi hoafindaha-ndürimboyahi. ³Ro nindou yaŋgir-anefisi, ŋga asu ro moai nindou-yafe hohoanimo süngurihundühi yifiariyefi rihundi. ⁴Munjuambo yifiari niminehoari sahumı-ndefimboayefi ra hifi ndanihündambo-yopoani. ŋga wani. ŋga ranana Godind-mayo ŋginindi yifiari niminehoar-ane. Ranana hürütümbü nindou-yafe ŋginindi hifinambondeamboe. Ranamboane wosıhoafori hohoanimo ra raguanambo-arihundi. ⁵Asu nine-moatükuni ai Godimbo fifirifimbo-mayo ranahambo nafi gürareandi ra hifinambo-ndihumboyefi. Asu munjuambo sihefi hohoanimo kikihiri-hümündehi Kraisimbo yaŋgiri hohoanimo pambırıhinda asefi. ⁶Se Kraisindi hoafi rani yaŋgiri süngundihi mbundihümbo-animbo asu sehündi bidifiri ai sünjufekoate-ayei ranaheimbo tiŋüm̄bi hohoanimo ndahu-ndürimboyefi.

⁷Seana nine-moatükuni hoeiarinhindi ranahambo wudipoapondihi türüboardihi hohoanimondei. Nindou mami ai hoafiyuhuya, roana Kraisindi nindou hond-anahi ehu ana, awi ai rande wudipoaponde hohoanimonduhü ro-amboani ai rawefiyu nou Kraisindi nindou-anefi mbeyahu-wamboane. ⁸Sihei anihondümbofe hohoanimo ra ŋginemindi-ndürimbo-hündamboyu Adükari ai yihoefimbo ndanı ratüpuri nda masemuni. Rani-moatükuni ranana siheimbo moaruwaimbofe-ndürimbo-yopoani. ŋga asu ro ndanı ratüpuri ranimbo wandihoari akidou borayahı ana, asu ranimbo ro moai amoaningiyahi. ⁹Se randihi hohoanimondeihiya, “Por aiana ahanti pasambe hoafi raninambo yihiboaramuni,” mbiseimboyei. ¹⁰Nindou bidifiri ai randihi hoafindeihi

animboya, "Porindi-mayo pas ranana tiŋümbi saf-ane. Ƞga ai sihefi fikimi nüŋgumbo ana, ai himboari hoafendi safi nüŋgumbo asu hoafi ahandi ra ndorihefekoate-ane," sei arihundi. ¹¹Nindou düdi yahurai hoafiyu arandi ranai ana rande ndonde hohoanimondühi türüboadeandi. Ro aŋguni nimboefimbo pasambe hoafayef-ane, asu siheimbo-so ranihü nimboefimbo hoafehundür-ane, rani moatükuni ra Ȱgorü-poanimboyopoani, ȷga wani.

¹²Roana Ȱgiri yihoefihoari yihoefi fi ra simongorindihu hoeindihu ndihundi nindou bidifiri ai ahamundi fimbo borayomo nou. Nindou ranai ana moanı ahamundi hohoanimonambo yaŋgir-anemo ai ahamundihoari Ȱgorü ahandi hohoanimo ra Ȱgorundi-mayo hohoanimo ranifihi simongoru hoeiru arundi. Yahurai nendi ana fifirifekeote-anemo! ¹³ȷga asu ro yihoefi fimbo ana ratüpuri yihoefi ranahambo simongori ra ȷgasündife hefe boriyo ho ranahambo moei asefi. ȷga nine-moatükuni ratüpuri God ai yihoefimbo masemuni rani simongorühi animbo ȷgemboyefi siheimbo-so ratüpürimbo kameihı amboani. ¹⁴God ai yihoefimbo ratüpuri masemuni rani hoarehi se animboei. Rani-simboani ro siheimbo sowahi tükyähundühi Kraisindi Aboedi Hoafi ra sahumindefi hohu siheimbo hoafimehundüri. Raninambo God ai yihoefimbo ratüpuri masemuni rani yaŋgiri sün̄gumarihundi. ¹⁵Roana moai God ai ratüpuri nindou Ȱgorümbo masagadüri ranahambo boriyefi hefi rhundi, ȷga wani. ȷga roana sihei anihondümbofe ranai ȷgoanı asu ro sihei mbusümo ratüpürimbohunda God ai rani ratüpuri masihendi ra refeyowani aboedi adükari tükfembo ranahamboane anihondümbo himboayefi. ¹⁶Rananimbo asu ro aboedi hoafi ra ndahumindefi nindou bidifiri sihei hifi daboadanı amarei ranaheimbo hoafinda-hundürimboyefi. Asu ro Ȱgiri nindou Ȱgorü ai ratüpürimayu ranahambo borindefi.

¹⁷Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, "Nindou düdi ai borimbo hohoanimoayu ana, moanı Adükari ai nine-moatükuni ramareandi ranahambo yaŋgir-animbo borimbiyu-wamboane," meho. ¹⁸Nindou düdi ai sapo nine-moatükuni ramareandi ranimbo ahandihoari borayu ana, Godindi homboahü ndürimbüyupoani. ȷga asu Adükari ai nindou daboe ndürimb-anı ehu ana, nindou ranai ndürimb-anı.

**Por ai se Kraisindi hoafi wosihoafori hoafiyomo-
rundeimbi ahamundi hoafi himboriyo-poani mehu**

11 ¹Awi se wambo rarihi hiningirihindirani-animbo asu ro hihindi hoafi hoafinda. ȷga se wambo hiningiri-hindirimboanei. ²Awi ro Ȱgusüfo parariehandüri God ai siheimbo Ȱgusüfo parareandüri hu nou. Seana moanı nimorehi yihoarifi hamindi nindownenihi mami ranahambo yaŋgiri segodombo sei hehi diboniyei hiniŋgarihindi nahurai-anei.

Nindowenihi mami ranai ana Krais ranani. ³Sapo amoasiri tikai hoafi fifireandeimbì hamindiyo haya Ifimbo tikai hoafimendo ranahamboanahi ro afindi hohoanimoayahi. Siheimbo-so amboa hohoanimo yahurai tükündifendürani, asu sihei Kraisimbo hohoanimo aboedi ɳgusüfo pamarihorì ranai moaruwaimbo-ndifemboe saheheamboanahi ro yihamboayahi. ⁴Nindou bidifiri ai siheimbo-so tüküyafu Sisas sapo ro bakarihehu arihundi ranahamboemopoani, ɳga ɳgorü-poanimbo Sisas ranahambo bakarìhou rundühanemo. Asu se ɳgorü-poanimbo yifiafi masahümündi, ɳga ro Yifiafi Aboedi ranahambo hoafiyefi arihundiyopoani masahümündi. Asu se ɳgorü-poanimbo aboedi hoaf-ane sahümündi arihundi, ɳga aboedi hoafi ro sinefi hoafiyahundüri marihundi raniyopoani. Nindou bidifiri ai ranì hoafi ra hoafiyomondürani asu se rarihi hinijgirihipurani yahurai hoafi ra hoafiyomo arundi.

⁵Ro siheimbo hoafehandüri, nindou ranahamumbo Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbì nindou bogor-anemo asei ranahamundi hoarehi nimboambo-yahipoani. ⁶Yini anihond-ane, hoafi hoafiyorambo ra ro aboedi hamindi-yahipoani, ɳga fifirife ranana ro moai mbonimborihamindihi. Munguambo moatükuni hohoanimo ro rarihu marihundi ra siheimbo rani fifirife raniyo munguambo nafuiyahundüri marihundi.

⁷Se fifirihindi roana siheimbo Godindi-mayo aboedi hoafi hoafiyahandüri marihandi ranimbo-hündü moai kaki napombo semindimbo wariyarihandi. Ro siheimboya, ai-animbo nindou aboedi hamindi tükümbayahindi sahehea asu wandi fimbo ro hifinambo-riheandühi himboari hoafendühi hoafiya marihand-ane. Asu rani-moatükuni ra nimboea? Refe-ana awi wandi hohoanimo ranambo ro moaruwai hohoanimombayahiy? ⁸Ro siheimbo farihefendürimbohündü Godindi nendi ɳgorü ɳgoafihü amarei ranai wambo kaki akidou sehi riħündü masahamindihi. Ranimbo-hündamboyahì ro ahei-mayo kaki ra moani hümbuhünimbo fufurihamindimbo nahuraimayah. ⁹Ro se-babidimbo ranihü nimboahì simboanì ana ro kaki-napo yahurai sihefe-koate mbonimbo-rihamindihü moai nindou mami sihei mbusümo ahambo tiġirifo sahando, ɳga wani. ɳga wandafì mami Masedoniahündü ndaniħü sühüsi tükümehindi aiyei nine napo ro sihefembo mbonimbo-marihamindihi ra masehindiri. Horombo maho-ane, asu süngunamboane ro ɳgiri siheimbo tiġirifo ndahandüri. ɳga ro rani hohoanimo ra sünguri-heandühanahi. ¹⁰Kraisindi hoafi hondü ra wandi ɳgusüfoambe nimirimboane, ranane asu ro siheimbo anihondümbo hoafehandüri: Hohoanimo ra ro süngurihe arihandi ranahambo borayahì ra ɳgiri Akaia hifihü ɳgorü nindou ai wandi bori hoafi ra kikindeandi. ¹¹Nimboe ro siheimbo tiġirifo saikoate-ayaha? Ro siheimbo ɳgusüfo pefindürikoate-wamboyahì? ɳga wani. God ai fifireamboani ro siheimbo ɳgusüfo parihendüri arihandi ra.

¹² Ro haponda nine ratüpuri rawariheandi ra ro moani rani yangiri ratüpuriyahühanahi, nindou bidifiri ranahamumbo nafi gifeprurimbohunda. Ai ngomondühiya, roana Por mami ratüpuriyomo arundi yahurai-anefi ratüpuriyefi arihundi mbisimo houmbo borindimboemo sahehea. ¹³ Nindou ranai ana, Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbı hondüyomopoani. Aiana ahamundi ratüpuriyomo arundi ranahamumbo tikai hoafiyomo rundühanemo nindou amuri ranaheimboya, ai Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbı hondanemo sei hoafimbiyeiya yahomo houmbo. ¹⁴ E! Asu se ahamundi hohoanimo ranahambo afındı hohoanimo-ndeimboyei. Satan ai-amboani ahandi fi ra ḥgorüsüngure haya sünambeahindi nendi-yomondı si ranimbofi haya tüküfi arandi. ¹⁵ Ranimboane Satan ahandi ratüpuriyomo-rundeimbı nindou ranai nindou ahei himboahü aboedi mbumundi ratüpuri-yomondeimbı rani hoearambeyafu tüküyafunda ranahambo hepünifepoani. Nindou ranai ana süngunambo ranimoatükuni ramarundi simonjorühi asübüsü ndowandümboemo.

Por ai Godindi ratüpürimbofi nüngumbo tiŋirifo masemündü

¹⁶ Ro asükai hoafayahı: Nindou mami ai wamboya, aiana hihindihindindiyuhani mbüsü haya hohoanımondimbui, ḥga yowani. Se wambo randihi hohoanımonbondeihı ana, ambesi, ḥga wamboya, aiana hihindihihindiyumb-anı mbisahündıran-anımbı asu wandı fimbo borinda habodimboanesi. ¹⁷ Ro haponda ndarihe hoafayahı nda: Adükarındı hohoanımo süŋgu hoafiyambo-yahipoani, ḥga wani. ḥga ro moani wandıhoarı hihindi-hihindiyahühiyahi ro rarihe boriyahühi hoafayahı. ¹⁸ Nindou bidifiri ai hifi ndanıhündambo hohoanımo süŋgu homondühi siheimbo-so homo ahamundi fimbo boriyomo arundi rananımbı asu roamboani wandi fimbo mandıhe yahurai borindamboyahi.

¹⁹ Seana siheihoarimboya, “Ro hohoanımo aboedi fifırihu-ndeimbanefi,” aseisi, ḥga ranımbıanei se hihindi-hihindiyomondeimbı nindou ranahamumboya, “Ambemo, ḥga moani ai rani hoafimbeyomo,” asei. ²⁰ Seana nindou ranai siheimbo moani hoafemo süŋgefembo yangır-anei hohoanımoayeı. Asu sihei-mayo napo fufemindi, ahamundi wosihoaforı hoafi ranambo siheimbo semündündürane, siheimbo moaruwai-moaruwaimbo-arundürane, asu ḥgusümboarambe pakararihoudür-ane, rani-moatükuni ra rarundan-ane asu seana ahamumboya, ai ambemo asei. ²¹ Rani-moatükuni hohoanımo ai rawarundi ranahambo ana awi ro ḥginindi hamindiyefipoani.

Ḩga asu nindou ḥgorü ai ahandi fimbo borımbı ehu-ana, ro-amboani, awi hihindi-hihindiyahühi hoafayahı, ḥga wandıfimbo borindamboyahi. ²² Nindou ra Hibruhündi-yomosi? ḫga ro-amboani Hibruhünd-anahisi. Asu ai Israerihündi-yomosi? Asu ro-amboani Israerihünd-anahisi.^b ²³ Ai Kraisindi

^b 11:22 Hibruhündi ai Abrahamindi ahuirı hond-anei. Israeırıhündi ai Suda-yafe Godimbo hohoanımo süŋgurihi arihünd-anei.

ratüpuriyomo-rundeimbi-yomosi? Awi ro hohoanimokoate nindou-anahi, nga roana ratüpuri ra refembo ahamumbo ngasundi-heapurimboanahi. Roana ratüpuri ra afindi hamindi tijirifoya, afindimbo karabusuyahe, afindimbo wambo buburundiri, raramarundir-anesi. ²⁴Wambo hondahüfeimbimbo wofí bogorinambo Suda 39 amberamindeimbiyo bubumarundiri. ²⁵Romihündi ai wambo ngimimbo nimiharinambo buburundiri. Asu mamimbo nimoeinambo-rundiri, asu ngimimbo ro nimariheimbi sip ranai himoni hihirmafaoreandi asu ro mami si himoni yangiri boboriya wakimariheand-ane. ²⁶Ro afindimbo hahabodi marihandi ranambe hohoambumbo ha asu hümbuhüni nendi afindi yangorambe ha marihandi. Asu ranambe yangiriyopoani, nga Sudahündi wandafí mamayei asu Suda-yafe ndifoyei ai wambo moaruwaimbo-marihindiri. Adükari ngoafihüyo asu nimambe nindou ningokoate-reandühi ranamboani ro moaruwaimbo-fembo yangiriya marihandi. Siriwara himoyo asu tikai ngunindiyomo ranambe ro moaruwaimbo-fembo yangiriya ha marihand-ane. ²⁷Ro rani-poani rani-poani ratüpuri afindi safiyo ratüpuriya marihandi. Afindimbo ro nimbokoani gedühi moai ndorihe apo rihandi. Wembombo-yarîhandühi asu wandi amindasümo ranai hoe simindimbo kikire-yaparihoai marandi. Ro sesi afindi sihefe, wori aboedambe nimari, hoeari aboedi güdüfe raraokoate-ya marihand-ane. ²⁸Rani-moatükuni yangiriyopoani wambo-so tüküfe marandi, nga wani. Munguambo si maho ra Godindi nindou ñgorii ngoafihü amarei ranaheimbo hifandiyondürimbo hohoanimo ranai-amboani tüküfeyo-aniyahi ro tijümbi hohoanimo sahamindi marihandi. ²⁹Nindou düdi ai ñginemindi-koate-ayu ana, asu ro-amboani ñginemindi-koate-anahi. Nindou ñgorü ai rareanda ñgorü ai moaruwai hohoanimoayu ana, asu ro ñgusüfo nimbiyahühi nimari arihandi.

³⁰Ro borimbo asahi ana, sapo ro ñginemindi niñgokoate animboahi ranahambo-animbo borinda habodimboyahi. ³¹God ai God-ani asu Adükari Sisasindi Afind-ani ranahandi ndüri koadürümbo-koadürümbo aboed-ani seihanei. Ai wambo fifireandiri ro tikai hoafiyó rakoate anihondümboanahi hoafayahı nda. ³²Ro Damaskus ngoafihü nimarihambe bogorí nindou rani ngoafi hifanda-randeimbi adükari bogori Areستasindi hoarehi mamaru. Nindou ranai wambo kikihemindi mburimbo karabusi-fendirimbohunda ami bïdifiri ngoafi giniri naftitame fikimi hiningi-mareapura maningomo. ³³Nga asu wambo ngoafi giniri ranambe nafi wandafí mami bodimondi ai basketambe wofí kuru mburu foarundiri houmbo masafarundira aboedambomeheandi.

God ai Porimbo afindi moatükuni nafuimeindo

12 ¹Ro borinda ñgamboyahisi, nga asu ranana ñgiri siheimbo fandihendi. Ambesi, nga hapondan-ana wambo Adükari ai yafogoadinambo nahurai muñgu-moatükuni sünguna weindahi tüküfemboayo weindahi-mareandiri ra siheimbo wataporinda samboanahi.

² Ro nindou mami Krais-dibo nüngumbü fifirarihini, ḥga 14 himbani maho ranambe ranahambo God ai serümündü nimoamo hondü sünambe mahafu. Rani-moatükuni ra roana moai fifiriheandi, ḥga moani nindou safimbayo asu yifiafi yaŋgirimbayo, ḥga God aiani ra fifireamboayu. ³ Ro fifiriheandi nindou ranai Godindi ḥgoafı sünambe moani aboedi hamindi ranambe nimehünou hasifi tüküfi mahafu. ḥga asükai ranahambo amboa ro moai fifiriheandi, nindou safimbayo asu yifiafi yaŋgirimbayo, ḥga God aiani ranahambo fifireamboayu. ⁴ Raniyu asu dibohindi moatükuni nindou ranahambo ḥgiri hoafindei hoafı ra ahandi himboambenambo himborimayu. ⁵ Ro nindou ranahambo-animbo borindamboyahi, ḥga wandi fimbo ḥgiri borindahidi. ḥga wandi fi ḥginindikoate-yaheimbi ranahambo yaŋgiri wandi fimbo borindamboyahi. ⁶ Ro nini-moatükunimboyo borimbo mbasahi-mbonana, asu ro ḥgiri hihindi-hihindiyahembi nindou-anahi mbisahi sapo ro rarani-moatükuni ranahambo anihondümbo-animbo hoafindamboyahi. ḥga wandihoari borimbo moei asahi rananimbo nindou ḥgiri wambo aboed-ani mbisahündiri. ḥga ro nine ratüpuri rawariheandane, asu nine hoafı hoafayah-ane, ranimbo nindou ai hoeirihindirühi wambo wudipoapondihi fifirindi-hindirimboyei.

Porindi fihi tihorari nahurai kamareri

⁷ God ai wamoya, nini ḥgorü-poanimbo moatükuni ai hoeimareandi ranahambo ahandi fimbo borindimbui yahuhamboyu, mami moatükuni tihorari nahurai wandi fihi futimareandiri. Rani-moatükuni ramareandi ranana Satanindi ratüpuriyu-randeimbı nindou nahuraiyu wamoya, ahandi fimbo borindu hoangumbui yahuhambo hifinambo-fendirimbohunda hariyondirimbo mehu. ⁸ Adükarimbo rani-moatükuni ra fimbırıhenda sahehea ro ḥgimimbo didibafimeheando. ⁹ Raniyu asu ai wambo simbori yare hoafiyundirühi yahuhambo, “Wani, ḥga wandi-mayo hipoambofe hohoanimo ranana awi se-dibo ndear-ane, ḥga wandi ḥginindı ranana nindou hamindi kemindikoate-ayei ranaheimbo so-ane tüküfe arandi,” mehuamboyahi. Asu ro sahiya, hapondan-ana ro hamindi kemindikoate-anahi ranahambo hihifi-hihifindahühi borindamboyahi Adükarindi-mayo ḥginindı ai wambo hamindi ḥginemindi-ndirambohunda. ¹⁰ Ranane asu ro hamindi kemindikoate-ayahi, nindou ai wambo moaruwaimbo-rihindiri, tiŋgüm̩bi hohoanimo tükefeyondiri, nindou ai moaruwaimbo-moaruwaimbo-arihindiri hei, ranahambo Kraisimbohündambo ro hihifi-hihifayahı. Ro hamindi kemindikoate-ayahi ana, asu rasimboanı ro ḥginindı nimboamboanahi.

Por ai Korinihündambo afındı hohoanimo-ayundürü

¹¹ Ro ndani hoafi hoafimayahı ra hihindi-hihindiyahembi nindou nouyahı hoafimayahı, ḥga wambo se ḥgusüfoambe botimarihi-

ndiramboyahi rani hoafi ra hoafimayahı. Ngä simbori se-animbo wandi aboedi hohoanimo ranahambo hoafindahündiri, ngä asu se moai rarihindi, ranimboyahi asu wandihoari rani hoafi ra hoafimayahı. Yini, anihond-anesi, roana ndorihehea-ndeimbi nindou hondüyahipoani, ngä Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou “rani-poanimbo” asei sihei mbüsümo aninqomo ranahamundi hoarehi nimboamboyahipoani. ¹² Ro hohoanimoya kikihirihe heheamboyahi Kraisindi hoafi semindi ho-rambo ratüpuri sihei mbüsümo nimboambo rani ratüpuri ra ramariheandi. Godindi nginindi nafuimbo ratüpuri asu hepünifeimbı moatükuni ratüpuri ra sihei mbüsümo ramariheandi Kraisindi hoafi sahamindi ha-rihandeimb-anahi sahehea nafuimayahı. ¹³ Siheimbo ramariheandüri nou-ane asu Kraisindi nendı ngorü ngoafihü amarei aheimbo amboani rariheandüri arihandi. Ro moai siheimboya, wambo sesi-napo sehindiri sahehea siheimbo tijirifo sahandüri, ngä wani. Karihasihandüri, ngä se wambo amboawi mbisahündiri ro siheimbo tijirifo segodürükoate-mayahı ranimbo-hündı.

¹⁴ Hapoana ngimimboanahi nda ro siheimbo sowana sifombo saheheamboayahı, ngä asu ro ngiri sihei-mayo napofihı yangiri kiarimbohündı tijirifo-ndahandüri. Ngä roana sihei kaki-napo semindimboyahipoani, ngä siheimbo fehendürimbo yangır-anahi. Rarani moatükuni ra se fifirihindi nimori akidibou aiana boagirambo fehefe-ndürimbohündı ngiri sesi-napo kokoboadıhi ndahümündi tükündahi digehindi, ngä wani. Ngä simbori boagiri ai-animbo nimorambo rani-moatükuni ra didiboadofe sihefemboane. ¹⁵ Siheimbo farıhefe-ndürimbohündambo ana wandi-mayo napo engoro ra segudürimbo wandi fimbo kameihı hihifi-hihifiyamboanahi. Ro siheimbo afindimbo ngusüfo pandiheandürani asu se simbori wambo akidou yangırı ngusüfo pamandihindırıyo?

¹⁶ Anihond-ane, ro sihei-mayo kaki-napo semindimbohündı moai siheimbo tijirifo sahandüri. Ngä asu nindou bıdıfırı ai seiya, “Yinisi, ngä sihefi kaki-napo semindimbo-ana, ai tikarehayambo ngorü-süngundeamunı mbunda ndemündümbui,” masei. ¹⁷ Ngä asu nüngufemboyoa? Asu ro wandi nindou bıdıfırı siheimbo sowana koamarıheheapuri ranai sihei-mayo napo ra moai kiafu hüśindümo. ¹⁸ Ro Taitusimbo siheimbo sowana sinimbohündı hoafiyahando habodıhühi asu ahanti süngu wandafi mami koamarıhehina masınu asu Taitus sihei-mayo napo kifi hüśiamünduwai? Ngä ra ai wani. Nindou ranai ro hohoanimoyaayı hohoanimo süngure hayambo ro rawariheandi rani-süngu yare randühiyu? Asu ro ai-dibo mami hohoanimo süngurihoandühi nine-moatükuni rarihoandühiyehi.

¹⁹ Se hoafi ra rarihi hoeirihindühiyo yihoefimboya, aiana ahamundihoharı aboedi hoafimbohündı sürü papımbarundi seimboyei?

I, ra wani. Ro haponda siheimbo hoafehandüri roana Kraisindi nindou hondümboyaho nimboemboanehi, ranane asu rani hoafi ra Godindi himboahü sihei ḥagusüfo ra ḥigininemindürimbo-hündamboanahi rarihe hoafehandüri, ḥga yihoefi fimbo hoafiyambo-yahipoani. ²⁰ Ro siheimbo-so tükeheandi ra asu siheimbo aboedi hoeifendürimbo samboanahi, ḥga asu se ḥgiri aboedi nimandei sahehea ranimbo yiḥimboyahi. Asu simbori amboani se wambo hoeindihindirani nindou yahurai se hoeifembo sei hehi hohoanimoayei yahurai ningokoate-ndamboyahi. Ro akidou yiḥimboyahü-anahi rani-moatükuni ranahambo ro ndarihe hoafayahi. Sihei mbusümo yifiari, wandafi ḥgorümbo hohoanimo moaruwai hohoanimoyondo, simbori watikoafi, afindi-afindi hohoanimo, tirifoefe hoafi, daboadani hoafi, ahandı fimbo yangiri hohoanimo, mamikarı hohoanimo munğu-moatükuni ra yahurai tükündifemboe sahehea yiḥimboyahühi hoafayahi. ²¹ Ro siheimbo sowana düğühani wandi God ranai wambo sihei himboahü amoaniḥgambo-ndeandırımbui samboanahi ro yiḥimboayahi. Asu ro nindou bidifiri horombo moaruwai hohoanimoyei mburihümbo asu ai nimorehi sisihimo, nindowenihı bırabırı hohoanimo, ḥgusüfoambe botife hohoanimo ranahambo daboadanambofe-koate-mayei ranaheimbo, hoeindıhe-andürani wani amoaniḥgindahühi aranindamboyahi. Ranahambo wambo God ai hifinambo-ndeandırımbui saheheamboanahi akidou yiḥimboayahi.

Bidifiranambo ahini hoafi asu hihifi hoaf-ane

13 ¹ Haponda ndeara ḥgimimboanahi siheimbo hoeifendürimbo sifombo asahi. Bukambeahindi hoafi ranai yare hoafiyomunühi yahoya, “Nindou yimbuyo ḥgimiyo ai anihondümbo hoafindomondühiya, ‘Ro hoeirihumboanefi nindou mami ai moaruwai hohoanimomayuwa,’ mbisimondan-anımbo, awi sihiri rani hoafi ra dıdiboado-femboane,” meho. ² Nindou dıdiyei horombo moaruwai hohoanimomayei ranaheimbo haponda asükainda hoafında samboanahi nindou amuri ranaheimbo kameihı amboani. Horombo ro yimbumbo sühi siheimbo ahini hoafi hoafiyahandüri, ḥga hapondani amboani ro asükainda ahini hoafindahandüri samboanahi ro anguni ndarihe animboahi amboani. Ro asükaiya siheimbo sowana asihühi ana, nindou moaruwai hohoanimomayei ranai mami ai-amboani tinjirifombi ratüpuri ra ḥgiri gübüşüboadea-ndüri. ³ Ranimboyu se randıhi anihondümbo fifirindıhimboeyi Krais ai wandi yafambe süngefı haya hoafindümbui se fifirifembo masei. ḅga wandi warı süngefı Krais ai se-babidümbo nüngumbo siheimbo farihefendürimbo ana, ḥgiri ai mbosi-mbosindu. ḅga asu aiana ahandi rani-poanimbo ḥginindi adükari ra siheimbo nafuiyundürühani. ⁴ Yını, ra anihond-ane, horombo ai hamindi ḥginemindikoateyu ranimboyomo nindou nimi keimbi karihendeimbifihi tikorundümo pamarü-wura yifimayu. ḅga asu hapondani

ana Godindi ḥginindi adükari hamindi ranambo botimara asu ai yangiri botifi anürgu. Asu ro-amboani ai-dibo nimboefimboanefi hamindi kemindikoate-ayefi. Ḫga asu Godindi ḥginindi ranambo-animbo mare ro-amboani siheimbohündambo ai-babidi yangiri nimboemboyefi.

⁵ Se siheihoari ro hoafi ranahambo anihondümbo-mbarihuyo asu wani-mbayefiyo mbisei hehi hohoanimondei hoeindihindi. Moani siheihoari yangir-animbo hohoanimo ra randihi hohoanimondei hoeindihindi. Sisas Krais ai sihei hohoanimomoambe anürgu ra fifirihindai? Se ahambo fifirifikoate-ayeı ana, awi se ahambo wudipoapofe anihondümbofe hohoanimo aho ra fifirifekoate-wamboanei. ⁶ Se hoafindeiliya, ai Kraisindi anihondü ratüpuriyomo-rundeimb-anemo mbisei hohoanimondei sahehea ro anihondü fifiriheamboanahi. ⁷ God ai siheimbo fariheirani asu se moaruwai hohoanimo süngufekoate moani aboedi yangiri mbinimboeia sefi hohumboanefi ro ahambo siheimbo farihefe-ndürimbohündü didibafiyahundo arihundi. Se yihoefimboa, aiana Kraisindi aboedi ratüpuriyomo-rundeimb-anemo nafuimbo yihoefi fimbo hoafiyefühı-yefipoani, ḫga wani. Ḫga bidifiri nindou yihoefimboa, "Ai Godindi ratüpuriimbo moai aboedi ratüpuriyomo," asei ana, ambesi, ḫga se aboedi hohoanimo ra süngumbirihi heiya sefimboanefi didibafiyahu arihundi. ⁸ Roana ḫgiri hoafi hondü ranahambo gigiranambofembo moatükuni hohoanimo ana randihundi, ḫga hoafi hondü ranahambo yangir-anefi hohoanimo parihu heföhü rawarihu hefi. ⁹ Ro hamindi kemindikoate-yefani ana, asu se ḥginindi aboedi nimboeiani ro ranahambo hihifi-hihifi-yefühanevi. Asu ro siheimboya, hohoanimo moaruwai hiniጀgirihi hehi didiboadorihi hohoanimombeveia sefi hohu Godimbo siheimbohündü didibafiyahundühanefi. ¹⁰ Ranimboanahi ro anguni ndanihu nimboambo siheimbo pas nda sürü papırıhandühi hoafayahandüri. Asu rananimbo ro siheimbo-so tükündahaendühi amboani Adükari ai wambo ḥginindi masendirı rani hohoanimonambo siheimbo ḥginindi hoafimbo moei asahi. Ḫginindi ai wambo masendirı ra siheimbo moaruwaimbo-fendürimbo-hündamboyopoani, ḫga siheimbo ḥginemindi-ndürimboane. Ranimboanahi ro siheimbo pas nda sürü papırıhandüri.

Bidifiranambo hihifi hoafi

¹¹ Ḫga karihasihandüri. Hohoanimo moaruwai hiniጀgindihi hehi didiboadindihi hohoanimondei. Ro hoafayahı ranahambo himborindeihı rani-süngundihindi. Mami hohoanimondeihı aboedi sisi-koate nimboei. God nindou hipoamboreandühi aboediyu-randeimbi asu afurife hohoanimo sai-randeimbi ai se-babidi nüngumbui.

¹² Se Godindi nendi-yafe hohoanimo süngu wandafi-wandafindeihı simbori wakikihürindei-ndühündü. ¹³ Godindi nendi munquambo ai-amboani siheimbo hihifaröhündüri.

¹⁴ Sihefi Adükari Sisas Krais ai siheimbo hipoambombireandür-amboane asu God ai siheimbo ŋgusüfo pambireandür-amboane asu Yifiafi Aboedi ai sihei ŋgusüfoambe mamambe-mbireandür-amboane.